

อัมพวา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cynometra cauliflora* L.

ชื่อวงศ์ Fabaceae

ชื่อสามัญ Nam-nam

ชื่ออื่น นางอาย (กรุงเทพฯ), บูรานัม (ภาคกลาง), หีหมา (ปัตตานี), นัมนัม (ภาคใต้), ลูกคางคก (ภาคใต้)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง มีทรงพุ่มทึบสวยงาม ขนาดของลำต้นสูงประมาณ 3-15 เมตร เปลือกต้นมีสีน้ำตาลเทา ใบ เป็นใบประกอบรูปไข่ มีใบย่อยออกเป็นคู่แยกกันคล้ายปีกผีเสื้อ ปลายใบแหลม โคนใบสอบ มีสีเขียวอ่อน เมื่อใบยังอ่อนจะมีสีขาวหรือสีชมพู และห้อยลงมา ดอก ออกเป็นช่อกระจุกรวมกันอยู่ตามปมของลำต้น กลีบดอกมีสีขาว มีกลีบเลี้ยงสีขาวอมชมพู ก้านดอก จะถูกหุ้มอยู่ด้วยเกล็ดสีน้ำตาล ผล มีรูปร่างแบน ลักษณะคล้ายไต

ผิวผลขรุขระ เมื่อยังอ่อนจะเป็นสีน้ำตาลอมเขียว และเมื่อสุกจะกลายเป็นสีเหลือง มีน้ำหนักของผลประมาณ 200 กรัม ผลดิบมีรสเปรี้ยวคล้ายกับมะม่วงดิบ ส่วนผลสุกมีรสชาติหวานอมเปรี้ยว ผลจะสุกหลังจากออกผลมาแล้วประมาณ 2-3 เดือน หรือเมื่อผิวของผลเป็นสีน้ำตาลอมเหลืองก็ให้ทำการเก็บเกี่ยวได้ เมล็ด ภายในผลมีเมล็ดลักษณะแบนสีน้ำตาล ซึ่งคล้ายกับเมล็ดมะม่วงเพียง 1 เมล็ด

การกระจายพันธุ์

สันนิษฐานว่าน่าจะจะมีถิ่นกำเนิดอยู่ทางตะวันออกของประเทศมาเลเซีย พบมีการกระจายพันธุ์อยู่ทั้งในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศอินเดีย ทางภาคใต้และภาคกลางของประเทศไทยปัจจุบันเป็นพืชที่ค่อนข้างหายาก ไม่นิยมปลูกกันมากนัก ในบางพื้นที่พบว่ามียาอายุมากกว่าร้อยปี

การใช้ประโยชน์

ผลแก่-ใช้รับประทานสด หรือนำไปต้มน้ำตาล ทำเป็นสลัดผลไม้ ผลสุกใช้รับประทานเป็นผลไม้ เปลือกต้นและรากใช้รักษาโรคเกี่ยวกับเลือด รักษาโรคมะเร็ง เนื้อไม้ใช้ในงานก่อสร้างต่างๆ

สภาพนิเวศวิทยา

มักปลูกไว้ในสวนบริเวณบ้าน เพื่อใช้ประโยชน์ หรือปลูกในกระถาง เพื่อเป็นไม้ประดับ เจริญเติบโตได้ดีในบริเวณชายน้ำ

